

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Cdo/192/2017
Identifikačné číslo spisu:	1107215316
Dátum vydania rozhodnutia:	28.04.2021
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:1107215316.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Slovenská provincia rádu menších bratov kapucínov, so sídlom v Bratislave, Župné námestie 592/10, IČO: 00 599 107, právne zastúpeného: SOUKENÍK - ŠTRPKA, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Šoltésovej 14, IČO: 36 862 711, proti žalovanému: Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava, so sídlom v Bratislave, Primaciálne námestie 1, IČO: 00 603 481, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 14 C 89/2007, konajúc o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 č. k. 5 Co 684/2013-301, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 č. k. 5 Co 684/2013-301 a rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 09 októbra 2013 č. k. 14 C 89/2007-274 z r u š u j e a v e c v r a c i a Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 09. októbra 2013 č. k. 14 C 89/2007-274 (ďalej aj ako „rozsudok súdu prvej inštancie“ alebo „rozsudok okresného súdu“) zamietol žalobu, ktorou sa žalobca (Slovenská provincia rádu menších bratov kapucínov) po upresnení žalobného petitu v priebehu konania domáhal určenia, že je výlučným vlastníkom tej časti pôvodných pozemkovoknižných parciel č. XXX a č. XXX, vedených v pozemkovoknižnej vložke č. XXXX, katastrálne územie Q. F., ktoré podľa geometrického plánu 6/2012, vyhotoveného D. D. X. dňa 02. februára 2012 a schválenom Správou katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu dňa 20. marca 2012, zodpovedajú parcelám registra C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 41 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 75 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 105 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 28 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m² a C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m². Okresný súd žalovanému náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku súdu prvej inštancie okresný súd uviedol, že základnou a spornou otázkou pri

uplatňovaní práva žalobcu na určenie vlastníctva je, či žalobca ako účastník konania je v konaní aktívne legitimovaný. V tomto konaní je nesporné, že v zápise pozemnoknižnej vložky č. XXXX v katastrálnom území B. je uvedený vlastník Rádový dom bratislavských kapucínov. V tomto konaní mal súd prvej inštancie jednoznačne za preukázané, že žalobca nepreukázal, že subjekt Rádový dom bratislavských kapucínov, ktorý je zapísaný ako vlastník v pozemnoknižnej vložke č. XXXX katastrálne územie B., je totožný so subjektom žalobcu t. j. Slovenskou provinciou rádu menších bratov kapucínov so sídlom v Bratislave, ktorý vznikol ako samostatný právny subjekt dňom 01. septembra 2004 a zaevidovaný na Ministerstve kultúry Slovenskej republiky dňom 16. septembra 2004, pričom tieto skutočnosti vyplývajú aj z predloženého štatútu žalobcu. Podľa názoru súdu prvej inštancie, žalobca v konaní nepreukázal dostatočne a kontinuálne dôkazmi, že došlo k obnoveniu činnosti Rádového domu bratislavských kapucínov, resp. k zmene názvu subjektu a nepreukázal ani oprávnenie nakladať s právami k odňatému majetku, ktoré sú predmetom sporu. Súd prvej inštancie konštatoval, že posledným vlastníkom, ktorý vlastnil nehnuteľnosti je Rádový dom bratislavských kapucínov. Žalobca nepreukázal v konaní dostatočne dôkazmi, že Slovenská provincia rádu menších bratov kapucínov je právnym nástupcom Rádu domu bratislavských kapucínov. Pokiaľ ide o dôkaz predložený žalobcom v konaní a to deklaráciu, na ktorú sa žalobca odvolával, súd prvej inštancie sa v tomto smere stotožnil s námietkou žalovaného, že pri vzniku subjektu Slovenskej provincie rádu menších bratov kapucínov (rok 1987 - kanonicky zladeným Generálnym ministrom dňa 24. októbra 1987) nie je riešená otázka nakladania s majetkom predchádzajúcich subjektov v tomto prípade Rádového domu Bratislavských kapucínov a z dokladov predložených jednoznačne nevyplýva, že sa jedná o ten istý právny subjekt so zmenou mena, navyše keď v dekréte, ktorým bol nový subjekt zriadený sa nekonštatuje, že by sa jednalo len o obnovenie činnosti pôvodného subjektu so zmenou názvu. Žalobca v tomto konaní neunesol dôkazné bremeno v otázke aktívnej legitimácie. V tomto konaní mal súd prvej inštancie jednoznačne za preukázané, že žalobca neunesol dôkazné bremeno, aj napriek tomu, že označil súdu prvej inštancie dôkazy v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej aj ako „OSP“) a ktoré súd vykonal na preukázanie jeho tvrdení. Základnou otázkou pri skúmaní uplatňovaní práva žalobcu je či mal žalobca v konaní preukázanú aktívnu legitimáciu aj napriek označeným dôkazom v zmysle ustanovenia § 120 ods. 4 OSP na preukázanie tvrdení žalobcu neunesol v tomto smere dôkazné bremeno. Je známe, že dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť žalobcu ako účastníka konania za to, že v priebehu konania neboli preukázané jeho tvrdenia uvedené v návrhu a súd prvej inštancie musel rozhodnúť vo veci samej v neprospech žalobcu z dôvodu neunesenia dôkazného bremena v neprospech účastníka, t. j. žalobcu súčasne len vtedy, ak zhodnotenie všetkých dôkazov vykonaných v priebehu dokazovania (ustanovenie § 120 ods. 4 OSP) neumožňuje súdu prijať záver ani o pravdivosti tvrdenia účastníka, t. j. žalobcu ani o tom, že by to bolo nepravdivé. Súd prvej inštancie po zhodnotení dôkazov dospel k záveru, že žalobu žalobcu zamietol pre nedostatok aktívnej legitimácie. Súd prvej inštancie na základe uvedených skutočností a vyhodnotenia dôkazov produkovaných účastníkmi dospel k záveru, že žalobu zamietol ako nedôvodnú pre nedostatok aktívnej legitimácie. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa ustanovenia § 142 ods. 1 OSP s poukazom na úspech žalovaného v konaní. Žalovaný si trovy konania neuplatnil.

3. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca riadne a včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu odvolanie, v ktorom žiadal, aby odvolací súd v zmysle ustanovenia § 220 OSP rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu zmenil tak, že súd určuje, že žalobca je výlučným vlastníkom tej časti pôvodných pozemkovoknižných parciel č. XXX a č. XXX vedených v pozemkovoknižnej vložke č. XXXX, katastrálne územie Q. F., ktoré zodpovedajú novovytvoreným parcelám registra C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 41 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 75 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 105 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 28 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m² a C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m² nachádzajúcim sa v katastrálnom území Q. F. vytvoreným na základe geometrického plánu č. 6/2012, vyhotoveným D. D. X. dňa 02. februára 2012 a schváleným Správou katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu dňa 20. marca 2012. Žalobca si uplatnil náhradu trov odvolacieho konania. Žalobca podané odvolanie odôvodnil odvolacími dôvodmi podľa ustanovenia § 205 ods. 2 písm. b), písm. d) a písm. f) OSP.

4. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj ako „odvolací súd“ alebo „krajský súd“) rozsudkom z 26. apríla 2016 č. k. 5 Co 684/2013-301 (ďalej aj ako „rozsudok odvolacieho súdu“ alebo „rozsudok krajského súdu“) potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie. Žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

5. V odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu krajský súd uviedol, že viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (ustanovenie § 212 ods. 1 OSP), preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa ustanovenia § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je opodstatnené. Súd prvej inštancie vo veci samej riadne zistil skutkový stav veci, vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (ustanovenie § 120 ods. 1 OSP) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (ustanovenie § 132 OSP) a na ich základe dospel k správny skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite odôvodnil (ustanovenie § 157 ods. 2 OSP). Vzhľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil i s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, obmedzil odvolací súd odôvodnenie potvrdzujúceho rozhodnutia na konštatovanie správnosti dôvodov uvedených súdom prvej inštancie v zmysle ustanovenia § 219 ods. 2 OSP. Pre doplnenie odvolací súd uviedol, že sa plne stotožnil s názorom súdu prvej inštancie. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ustanovenia § 224 ods. 1 OSP, ustanovenia § 142 ods. 1 OSP v spojení s ustanovením § 151 ods. 1 OSP, v odvolacom konaní úspešnému žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko si ich náhradu neuplatnil.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca riadne a včas prostredníctvom svojho právneho zástupcu dovolanie (ďalej aj ako „dovolanie žalobcu“ alebo „podané dovolanie“), ktorým žalobca žiadal, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj ako „dovolací súd“) v zmysle ustanovenia § 449 a nasl. zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj ako „CSP“) zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie alebo aby rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že súd určuje, že žalobca je výlučným vlastníkom tej časti pôvodných pozemkovoknižných parciel č. XXX a č. XXX vedených v pozemkovoknižnej vložke č. XXXX, katastrálne územie Q. F., ktoré zodpovedajú novovytvoreným parcelám registra C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 41 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 75 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 64 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 105 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 28 m², C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 51 m² a C-KN č. XXXX/XX - zastavané plochy a nádvoria o výmere 16 m² nachádzajúcim sa v katastrálnom území Q. F. vytvoreným na základe geometrického plánu č. 6/2012, vyhotoveným D. D. X. dňa 02. februára 2012 a schváleným Správou katastra pre Hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislavu dňa 20. marca 2012. Žalobca si uplatnil náhradu trov dovolacieho konania.

7. Žalobca napadol rozsudok odvolacieho súdu dovolaním z dôvodov podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, keď rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

8. Žalobca v podanom dovolaní zrekapituloval priebeh konania a v zásade uviedol totožné argumenty ako v podanom odvolaní.

9. K podanému dovolaniu sa vyjadril žalovaný listom z 24. januára 2017 (ďalej aj ako „vyjadrenie žalovaného“) a uviedol, že sa v plnom rozsahu pridŕžiava všetkých vyjadrení zaznamenaných a predložených v písomnej forme v predmetnom súdnom konaní a v plnom rozsahu sa stotožňuje s právnym názorom vysloveným súdom prvej inštancie a odvolacím súdom. Žalovaný má za to, že tak súd prvej inštancie ako aj odvolací súd sa vo svojich konaniach riadne zaoberali všetkými dôvodmi uvádzanými v dovolaní žalobcu a tento v dovolaní neuviedol žiadne nové skutočnosti, ktoré by podľa názoru žalovaného mali za následok iné vyhodnotenie veci a zmenu právneho názoru vo veci, a to najmä

týkajúceho sa neunesenia dôkazného bremena preukázania aktívnej legitímácie žalobcu v spore. Žalovaný ďalej uviedol, že žalobca podal dovolanie z dvoch zákonných dôvodov podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) aj písm. b) CSP, čo považuje za zmätočné a nesprávne, nakoľko dôvody pod písm. a) vylučujú dôvody pod písm. b) a teda nie je zrejmé, ktoré z týchto dôvodov žalobca uplatňuje. Navyše toto nie je zrejmé ani z obsahu podaného dovolania, v ktorom žalobca uvádza identické dôvody podané žalobcom v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie a nezaoberá sa tými skutočnosťami, ktoré by preukázali, v čom sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prípadne ktorá otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená. Poukázanie na ustálenú judikatúru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Slovenskej republiky a Ústavného súdu Českej republiky vo všeobecnej polohe tak ako je odcitovaná v dovolaní považuje žalovaný za nedostatočnú a poukázanie na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 18. augusta 2010 sp. zn. 1 Cdo 48/2009, kde sa uvádza potreba rešpektovania vnútornej organizácie cirkví a náboženských spoločností nemôže suplovať preukazovanie aktívnej legitímácie v súdnom spore, ak domáhať sa ochrany svojich práv sa môže v zmysle platnej právnej úpravy len nositeľ týchto práv, čo v tomto prípade nebolo preukázané a žalobca v tomto spore v tejto veci dôkazné bremeno neunesol. Na základe uvedeného žalovaný namietá prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) prípadne písm. b) CSP a má za to, že dovolanie žalobcu je nedôvodné, nakoľko z podania nie je zrejmé, v čom došlo k odkloneniu do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prípadne aká právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

10. K vyjadreniu žalovaného sa vyjadril žalobca listom zo 07. marca 2017 a zotrval na svojich tvrdeniach uvedených v podanom dovolaní.

11. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací príslušný na rozhodnutie o dovolaní (ustanovenie § 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (ustanovenie § 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (ustanovenie § 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom advokátom (ustanovenie § 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (ustanovenie § 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa ustanovenia § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie je dôvodné.

12. V zmysle ustanovenia § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

13. Dovolanie prípustné podľa ustanovenia § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (ustanovenie § 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (ustanovenie § 432 ods. 2 CSP). Ďalej dovolací súd uvádza, že na to aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania.

14. V posudzovanej veci žalobca v dovolaní zákonom zodpovedajúcim spôsobom zdefinoval relevantnú právnu otázku, ktorá ešte nebola dovolacím súdom vyriešená a to, či žalobcu v konaní pred súdom (Slovenská provincia rádu menších bratov kapucínov) možno považovať za právneho nástupcu bývalého Rádového domu bratislavských kapucínov, ktorý bol vlastníkom nehnuteľností, o ktoré sa jedná vo veci samej.

15. Na úvod dovolací súd dáva do pozornosti, že pri výklade každej právnej normy, vrátane tých, ktoré upravujú navrátenie vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam, je potrebné mať na zreteli prístupové hľadisko k právnym normám odvodzované do legislatívneho dôvodu a účelu zodpovedajúceho Celsovej formule „poznať zákony neznamena poznať ich slová, ale ich zmysel.“ Účelom a zmyslom reštitučných zákonov, vrátane zákona č. 161/2005 Z. z. o navrátení vlastníctva k nehnuteľným veciam cirkvám a náboženským spoločnostiam a prechode vlastníctva k niektorým nehnuteľnostiam (ďalej aj ako „zákon č. 161/2005 Z. z.“) a ďalších súvisiacich právnych predpisov je zmierniť následky niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám odňatím vlastníckeho práva k nehnuteľným ako aj hnutelným veciam v rozpore so zásadami demokratickej spoločnosti v rozhodnom období. Uvedené musí mať dovolací súd na zreteli pri svojom postupe a rozhodovaní tak, aby poskytol spravodlivú a účinnú ochranu ohrozeným alebo porušeným právam a právom chráneným záujmom a aby súčasne naplnil princíp právnej istoty.

16. Podľa článku 16 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, ktorú uvádza ústavný zákon č. 23/1991 Zb. (ďalej aj ako „listina“), cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov. Skoro doslovné znenie tejto úpravy obsahuje ustanovenie § 5 ods. 2 v zákone č. 308/1991 Zb. o slobode náboženskej viery a postavení cirkví a náboženských spoločností v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon č. 308/1991 Zb.“) a v poznámke aj odkazuje na tento ústavný zákon. Cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti, najmä ustanovujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných a zriaďujú rehoľné a iné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov. Listina v článku 16 ods. 4 stanovuje, že výkon týchto práv možno obmedziť zákonom, ak ide o opatrenia, ktoré sú v demokratickej spoločnosti nevyhnutné na ochranu verejnej bezpečnosti a poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných. Ústava Slovenskej republiky (ďalej aj ako „Ústava“) vychádza z rovnakého prístupu, keď uvádza, že cirkvi a náboženské spoločnosti spravujú svoje záležitosti samy, najmä zriaďujú svoje orgány, ustanovujú svojich duchovných, zabezpečujú vyučovanie náboženstva a zakladajú rehoľné a iné cirkevné inštitúcie nezávisle od štátnych orgánov (článok 24 ods. 3 Ústavy), že podmienky výkonu práv podľa tohto odseku možno obmedziť iba zákonom, ak ide o opatrenie nevyhnutné v demokratickej spoločnosti na ochranu verejného poriadku, zdravia a mravnosti alebo práv a slobôd iných (porovnaj článok 24 ods. 4 Ústavy).

17. Právo na spravovanie vnútorných vecí znamená (vyjadruje) autonómiu cirkví a náboženských spoločností od štátu, resp. štátnych orgánov a spadá do základných práv cirkví a náboženských spoločností. Registrované cirkvi a náboženské spoločnosti sú osobitným druhom právnických osôb, ktoré okrem svojho osobitného postavenia (podľa článku 24 Ústavy) požívajú aj ďalšie práva priznané právnickým osobám. Cirkvou alebo náboženskou spoločnosťou sa podľa zákona č. 308/1991 Zb. rozumie dobrovoľné združenie osôb rovnakej náboženskej viery v organizácii utvorenej podľa príslušnosti k náboženskej viere na základe vnútorných predpisov príslušnej cirkvi alebo náboženskej spoločnosti (ustanovenie § 4 ods. 1). V zozname cirkví a náboženských spoločností, ktoré na základe zákona alebo na základe súhlasu štátu pôsobia na území Slovenskej republiky (ktorý je prílohou zákona č. 308/1991 Zb.) je uvedená pod bodom 13. Rímskokatolícka cirkev v Slovenskej republike.

18. V súlade s ustanovením § 4 ods. 3 zákona č. 308/1991 Zb. sú cirkvi a náboženské spoločnosti právnické osoby. Môžu sa vzájomne združovať, utvárať komunity, rehole (synonymicky rády), spoločnosti a obdobné spoločenstvá. Právnická osoba, ktorá odvodzuje svoju právnu subjektivitu od cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, je predovšetkým organizačná zložka cirkvi alebo náboženskej spoločnosti, združenie cirkví alebo náboženských spoločností a komunita, rehoľa, spoločnosť a obdobné spoločenstvo, ak má právnu subjektivitu podľa vnútorných predpisov cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky vedie evidenciu všetkých právnických osôb podľa zákona č. 308/1991 Zb., vrátane tých, ktoré odvodzujú svoju právnu subjektivitu od cirkví a náboženských spoločností, pokiaľ nepodliehajú inej evidencii alebo registrácii a upravuje jej podmienky. Slovenská provincia rádu menších bratov kapucínov (Kapucíni na Slovensku) - žalobca v konaní pred súdom je evidovaný ako samostatný právny subjekt, ktorý odvodzuje svoju právnu subjektivitu od Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike.

19. Vyššie uvedené plne korešponduje aj so Základnou zmluvou medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou z 24. novembra 2000 (ďalej aj ako „Základná zmluva“) podľa ktorej, zmluvné strany vzájomne uznávajú právnu subjektivitu druhej strany, ako aj všetkých právnických a fyzických osôb, ktoré ju majú podľa právneho poriadku Slovenskej republiky alebo podľa kánonického práva. Katolícka cirkev má zároveň právo zriaďovať právnické osoby a Slovenská republika im garantuje ochranu ich majetku a slobodu ich pôsobenia. Vychádzajúc z článku 2 ods. 1 Základnej zmluvy tiež platí, že Slovenská republika uznáva právo Katolíckej cirkvi v Slovenskej republike a jej členov na slobodné a nezávislé pôsobenie, ktoré okrem iného zahŕňa aj vykonávanie jej kompetencií ustanovených kánonickým právom, vykonávanie vlastníckeho práva k jej finančným a materiálnym prostriedkom a spravovanie jej vnútorných vecí.

20. Pre vyriešenie nastolenej právnej otázky je potrebné vychádzať z predpokladu, že žalobca nie je „bežnou“ právnickou osobou podľa slovenského právneho poriadku ale svoju právnu subjektivitu odvodzuje od Rímskokatolíckej cirkvi v Slovenskej republike a je zároveň právnickou osobou v zmysle kánonického práva (podľa Kánonu 112 a nasl. Kódexu kánonického práva vyhláseného autoritou pápeža Jána Pavla II., v niektorých kánonoch zrevidovaný autoritou pápeža Benedikta XVI. a autoritou pápeža Františka). Vychádzajúc z článku 1 ods. 2 Základnej zmluvy pritom platí, že Slovenská republika uznáva právnu subjektivitu všetkých právnických osôb, ktoré ju majú podľa kánonického práva. Pre posúdenie otázky právneho nástupníctva žalobcu je preto nevyhnutné vychádzať z kánonického práva.

21. Žalobcu je potrebné v zmysle kánonického práva považovať za časť inštitútu zasväteného života - Rádu menších bratov kapucínov. Vnútorná organizácia Rádu menších bratov kapucínov je upravená v tzv. konštitúciách tohto rádu. Z Konštitúcií rádu menších bratov kapucínov vyhlásených generálnym ministrom Rádu menších bratov kapucínov bratom Maurom Jorim, na základe dekrétu Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločností apoštolského života, C 37 - 1/2013 zo 4. októbra 2013, podľa dovolacieho súdu bez pochyb vyplýva, že Slovenskú provinciu rádu menších bratov kapucínov možno považovať za právneho nástupcu bývalého Rádového domu kapucínov.

22. Napokon treba poukázať aj na Kánon 120 ods. 1 Kódexu kánonického práva, podľa ktorého platí, že právnická osoba (teda aj inštitút zasväteného života a spoločnosť apoštolského života) je svojou povahou trvalá. Zaniká však, ak ju kompetentná autorita zákonne zruší, alebo ak počas sto rokov nevyvíja činnosť. Aj s ohľadom na uvedené je potrebné prisvedčiť názoru žalobcu, že právna kontinuita Rádu menších bratov kapucínov a jeho častí (v zmysle Konštitúcií menších bratov kapucínov) podľa kánonického práva ostala aj v rokoch 1948 až 1987 zachovaná. Rádový dom kapucínov ako časť Rádu menších bratov kapucínov nikdy v zmysle kánonického práva nezanikol ale erigoval na vyššiu štruktúru.

23. Vychádzajúc z vyššie uvedeného právneho názoru dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie je podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 26. apríla 2016 č. k. 5 Co 684/2013-301 zrušiť (ustanovenie § 449 ods. 1 CSP). Keďže nápravu nemožno dosiahnuť iba zrušením rozsudku odvolacieho súdu, dovolací súd zrušil aj rozsudok Okresného súdu Bratislava I z 09. októbra 2013 č. k. 14 C 89/2007-274 (ustanovenie § 449 ods. 2 CSP) a vec vrátil Okresnému súdu Bratislava I na ďalšie konanie (ustanovenie § 450 CSP).

24. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazané právnym názorom dovolacieho súdu (ustanovenie § 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (ustanovenie § 453 ods. 3 CSP).

25. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v danej veci rozhodol pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.